

Politik İstikrarsızlık-Ekonomik Büyüme İlişkisi: 20 OECD Ülkesi İçin Panel Veri Analizi¹

Ahmet KAMACI

Bartın Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Bartın, Türkiye
akamaci@bartin.edu.tr

Özet

Politik istikrarsızlık, belirsizlik doğuracağından dolayı yatırımların başka ülkelere kaçmasına neden olmakta ve ekonominin daha kırılgan olmasına yol açmaktadır. Aynı zamanda, yatırım ve tasarruflar da azalacağından dolayı, ülkenin ekonomik büyümesi azalacaktır. 2,5 ile -2,5 arasında değişen politik istikrarsızlık endeksi, iktidardaki hükümetin istikrarsızlaştırma olasılığını ölçmektedir. Endeks değeri +2,5'a yaklaşırsa politik istikrarsızlık azalmakta; -2,5'a yaklaşırsa ise politik istikrarsızlık artmaktadır.

Bu çalışmada, 20 OECD ülkesinde 2003-2017 dönemleri için politik istikrarsızlık ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki panel veri analiziyle test edilmiştir. Bu kapsamda, serilerde yatay kesit bağımlılığı tespit edildiğinden dolayı ikinci nesil panel birim kök testleri uygulanmıştır. Daha sonra ARDL modeliyle ilişkinin yönü ve katsayıları belirlenmiştir. Bu çalışmanın sonucuna göre, politik istikrarsızlıktaki 1 birimlik artış uzun dönemde reel GSYİH'yı 1,784 birim azaltırken, kısa dönemde ise ekonomik büyümeyi 5,244 birim arttırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Politik istikrarsızlık, ekonomik büyüme, panel veri analizi

Relationship Between Political Instability and Economic Growth: Panel Data Analysis for 20 OECD Countries

Abstract

Political instability creates uncertainty and causes investments to flee to other countries, making the economy more fragile. At the same time, the economic growth of the country will decrease as investment and savings will decrease. The index of political instability, ranging from 2.5 to -2.5, measures the possibility of destabilization of the government in power. If the index value approaches + 2,5, political instability decreases; If it approaches -2.5, political instability increases.

In this study, the relationship between political instability and economic growth in 20 OECD countries for the period 2003-2017 was tested with panel data analysis. In this context, second generation panel unit root tests were applied to the series since horizontal cross-section dependence was determined in the series. Then the direction and coefficients of the relationship were determined by ARDL model. According to the result of this study, the 1-unit increase in political instability decreases the real Gross Domestic Product by 1,784 units in the long-run and on the other hand increases the economic growth by 5,244 units in the short-run.

Keywords: Political instability, economic growth, panel data analysis.

¹ Bu çalışma, 25-26 Nisan 2019 tarihlerinde Ankara'da düzenlenen "Fiscaoconomia International Congress on Social Sciences" kongresinde özet olarak sunulan "Seçilmiş OECD Ülkelerinde Politik İstikrar-Ekonomik Büyüme İlişkisi" adlı sunumun genişletilmiş ve tamamlanmış halidir.

1. Giriş

Politik istikrarsızlık, anayasal veya anayasaya aykırı olarak hükümetler ya da yönetimlerdeki değişiklik olasılığını ölçmektedir. Bir ülkedeki politik kutuplaşma, o ülkedeki politik istikrarsızlığı arttırmaktadır. Politik istikrarsızlık, ekonomide durgunluğa yol açarak üretim faktörlerinin etkin bir şekilde işlememesine neden olur. Bunun yarattığı temel sorun ise, belirsizliktir. Belirsizlik durumunda riskten kaçan yatırımcılar, daha güvenli liman olarak başka ülkelere gitmektedir. Böylece ülkede yetersiz olan tasarruflar dolayısıyla yatırımların yapılamamasına neden olmaktadır.

Politik istikrarsızlıkla ekonomik büyüme arasında karşılıklı bir etkileşim söz konusudur. Politik istikrarsızlık oluşturduğu belirsizlik yüzünden ekonomik büyümenin azalmasına neden olmaktadır. Çünkü yatırım ve tasarruf azalacağından dolayı üretimde de bir azalma olacak ve bu da ekonomik büyümenin azalmasına yol açacaktır. Diğer yönden düşük büyüme oranları da politik istikrarsızlığın artmasına neden olmaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde mevcut hükümetin tekrar seçilmesi ekonomik büyüme rakamlarına ve iktisadi performansa bağlıdır.

Bu çalışmanın temel amacı 20 OECD ülkesinde² 2003-2017 dönemine ait yıllık veriler yardımıyla politik istikrarsızlığın ekonomik büyümeye etkisini incelemektir. Bu kapsamda, öncelikle konuyla alakalı teorik çerçeve çizilmiş ve konuyla ilgili literatür taramasına yer verilmiştir. Daha sonra politik istikrarsızlık göstergeleri açıklanarak çalışmaya konu olan ülkelerde politik istikrarsızlık göstergelerine yer verilmiştir. 2003-2017 dönemine ait 20 OECD ülkesi için politik istikrarsızlığın ekonomik büyümeye etkisi ele alan bu çalışmada, yatay kesit bağımlılığından dolayı ikinci nesil panel birim kök testleri kullanılmıştır. Seriler farklı dereceden durağan oldukları için ARDL modeli kurularak kısa ve uzun dönemli ilişkinin varlığı tespit edilmiştir.

2. Kavramsal Çerçeve ve Literatür Taraması

Anayasal veya anayasaya aykırı bir biçimde hükümetteki ya da yönetimdeki değişiklik eğilimini ifade eden politik istikrarsızlık, düşük büyüme oranlarına işaret etmektedir. Hükümet değişirse bile bunun beklentisinin olması yeterlidir. Aynı zamanda düşük büyüme oranı da politik istikrarsızlığı arttırmaktadır. Politik istikrarsızlık yatırım ve tasarruf gibi üretken ekonomik kararları da olumsuz etkilemektedir. Riskten kaçan yatırımcılar yurtdışına yatırım yaparak istikrarlı bir siyasi ortamı tercih etmektedirler (Alesina, Özler, Roubini & Swagel, 1996:191). Dışa açık ekonomilerde, politik istikrarsızlık sermayenin yurtdışına çıkışına neden olmaktadır. Bu yüzden döviz rezervleri azalmakta ve ulusal para değer kaybetmektedir. Yaşanan bu belirsizlik süreci politik istikrarsızlığa yol açarak ekonominin daha da kırılgan olmasına yol açmaktadır. Gelişmekte olan ülkeler için bu istikrarsızlığı iyileştirip tekrar güven tazelenmesi oldukça maliyetli ve uzun bir sürece tekabül etmektedir (Demirgil, 2011:128).

Politik istikrarsızlıkla ekonomik büyüme arasında teorik çerçeve farklı yönlerden ele alınmaktadır. İlk olarak politik istikrarsızlık belirsizliğe yol

² ABD, Almanya, Danimarka, Fransa, İngiltere, İspanya, İsrail, İsveç, İtalya, İzlanda, Japonya, Kanada, Lüksemburg, Meksika, Polonya, Portekiz, Slovakya, Slovenya, Türkiye, Yeni Zelanda.

açarak yatırımların beklenen getirisini düşürür ve politik kutuplaşmaya yol açar. İkinci etki, hükümetlerin kamu harcamalarını tahsis ederken ortaya çıkmaktadır. Şöyle ki; tekrar seçilmek isteyen hükümetler yatırım yerine tüketime yönelerek politik istikrarsızlığı daha da arttırmaktadır. Üçüncü etki ise, gelir dağılımındaki eşitsizliğin oluşturacağı yeniden bölüşüm sorunudur. Gelir eşitsizliği rant arama ve lobicilik faaliyetlerine yol açarak ekonomik büyümenin azalmasına neden olmaktadır (Arslan, 2011:74).

77

Politik istikrarsızlıkla ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi ele alan çalışmalar genelde panel veri analiziyle test edilmiştir ve iki değişken arasında genelde negatif ilişki tespit edilmiştir (Alesina, Özler, Roubini & Swagel, 1996; Şanlısoy & Kök, 2010; Aisen & Veiga, 2011; Gurgul & Lach, 2012; Alper, 2018). Bu çalışmalar özetlenecek olursa; Alesina, Özler, Roubini & Swagel (1996) yapmış oldukları çalışmada, 113 ülkede 1950-1982 dönemi için politik istikrarsızlık ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmanın sonucuna göre, yüksek politik istikrarsızlık düşük büyüme oranlarına karşılık gelmektedir. Jong-A-Pin (2009) çalışmasında, 90 ülke için 5'er yıllık ortalama verilerle bu ilişkiyi incelemiştir ve politik istikrarsızlık ile ekonomik büyüme arasında çift yönlü bir nedensellik tespit etmiştir. Şanlısoy & Kök (2010) yapmış oldukları çalışmada, 1985-2014 dönemi için 39 orta gelirli ve 62 düşük ve orta gelirli ülkelerden oluşan 2 grup için politik istikrarsızlık ile ekonomik büyüme ilişkisini Kuznets eğrisi yaklaşımı ile incelemiştir. Bu çalışmanın sonucuna göre, politik istikrarsızlık belli bir düzeyi aştığında ekonomik büyümenin azaldığı, istikrarsızlık azaldığında ise büyümede belli artışlar görüldüğü belirlenmiştir. Aisen & Veiga (2011) çalışmalarında, 169 ülke için 1960-2004 dönemi için iki değişken arasındaki bu ilişkiyi GMM tahmincisiyle incelemiş ve politik istikrarsızlığın düşük büyüme oranlarına yol açtığını tespit etmiştir. Gurgul & Lach (2012) çalışmalarında 10 CEE ülkesinde 1990-2009 dönemi için bu ilişkiyi incelemiş ve politik istikrarsızlık ile ekonomik büyüme arasında ters yönlü bir ilişkinin varlığına işaret etmiştir. Kalay & Çetin (2016) çalışmalarında, 52 Afrika ülkesinde 2000-2011 dönemleri için bu ilişkiyi incelemiş ve büyümeden politik istikrarsızlığa doğru tek taraflı nedensellik tespit etmişlerdir. Yalçınkaya & Kaya (2017) çalışmalarında, dünyadaki en büyük 20 ekonomi için 1996-2015 dönemi için politik istikrarsızlık ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi panel veri analizi ile test etmiştir. Çalışmanın sonucuna göre, G-12 ve G-8 ülkelerinde iki değişken arasında çift yönlü nedensellik vardır. Al & Belke (2018) yapmış oldukları çalışmada, 14 MENA ülkesinde 1991-2016 dönemi için politik istikrarsızlık ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi Konya nedensellik testi ile incelemiştir. Çalışmanın sonucunda, İran ve İsrail haricindeki diğer ülkelerde tek ve çift yönlü nedensellik tespit edilmiştir. Son olarak Alper (2018) çalışmasında, BRICS-T ülkelerinde 1996-2016 dönemi için bu ilişkiyi panel veri analiziyle incelemiştir. Bulgularına göre, politik istikrardaki %1'lik artış, büyümeyi %1,27 arttırmaktadır.

Politik istikrarsızlıkla ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi ülke bazında inceleyen çalışmalar da mevcuttur. Bu çalışmalardan Asteriou & Price (2001) çalışmasında, İngiltere'de 1961-1997 dönemleri için bu ilişkiyi incelemiş ve politik istikrarsızlık ile ekonomik büyüme arasında negatif bir ilişki tespit etmişlerdir. Tabassam, Hashmi & Rehman (2016) çalışmalarında

ise, Pakistan'da 1994-2016 dönemi için bu ilişkiyi incelemiş ve politik istikrarsızlık ile ekonomik büyüme arasında negatif bir ilişki tespit etmiştir.

Politik istikrarsızlıkla ekonomik büyüme arasındaki ilişki Türkiye ekonomisi için de incelenmiştir. Ancak veriler sınırlı olduğundan bu çalışmalar çok değerlidir. Bu çalışmalardan Arslan (2011) çalışmasında Türkiye'de 1987-2007 dönemi için bu ilişkiyi incelemiş ve GSYİH'dan siyasi istikrarsızlığa doğru tek yönlü bir nedensellik tespit etmiştir. Şanlısoy & Çetin (2017) ise yapmış oldukları çalışmada, Türkiye'de 1984-2015 dönemi için bu ilişkiyi incelemiş ve politik istikrarsızlıktan ekonomik büyümeye doğru tek yönlü bir nedensellik tespit etmiştir.

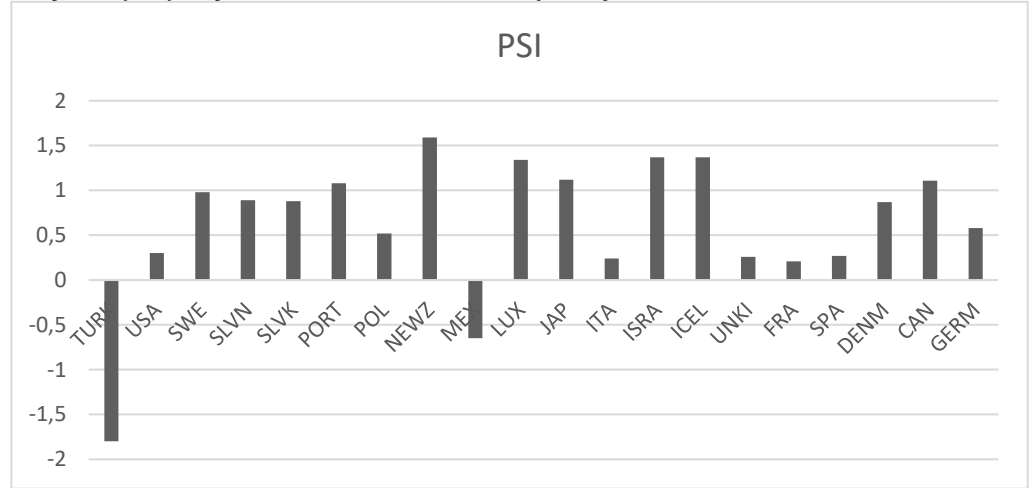
3. Politik İstikrar Endeksi ve Ükelere Ait Göstergeler

Politik istikrarsızlık endeksi, kurumsal olmayan yöntemlerle hükümetin devrileceği ya da işlevsiz hale geleceği ihtimaline yönelik algılamaları ölçmektedir (Yalçınkaya & Kaya, 2017:283). Politik istikrar endeksi, iktidardaki hükümetin, aile içi şiddet ve terör de dâhil olmak üzere anayasaya aykırı yollarla istikrarsızlaştırma olasılığını ölçmektedir. Bu endeks, hükümetteki değişiklik olasılığının ve politikaların devamlılığını ölçmektedir. -2,5 ile +2,5 arasında bir değere sahip olan politik istikrarsızlık endeksi normal dağılım göstermektedir (Baklouti & Boujelbene, 2018:8-9). Endeks değeri +2,5'a yaklaşırsa politik istikrarsızlık azalmakta; -2,5'a yaklaşırsa ise politik istikrarsızlık artmaktadır.

Jong-A-Pin 2009'daki çalışmasında, politik istikrarsızlığı ölçmek için döndürülmüş faktör matrisini ve varyansları oluşturarak 25 farklı göstere kullanmıştır. Bu göstergeler; gerilla savaşı, devrimler, iç savaş, iç çatışmalar, etnik gerilimler, suikastlar, dinsel gerilimler, küçük ve orta boylu sivil kargaşalar, hizipleşme, kutuplaşma, bir partinin iktidarda kaldığı yıl sayısı, seçim sayısı, tasfiyeler, ayaklanmalar, gösteriler, grevler, önemli pozisyonlardaki kişilerin istifaya zorlanması, kabine değişiklikleri, büyük anayasa değişiklikleri, darbeler, iktidardaki partilerin veto sayısı, politik rejim değişiklikleri, hükümetteki büyük çaplı krizler ve hükümetin istikrarıdır (Jong-A-Pin, 2009:18).

Grafik 1'de çalışmaya ait ülkelerdeki politik istikrarsızlık göstergeleri verilmiştir.

Grafik 1. Çalışmaya Konu Olan 20 Ülke PSI (2017)

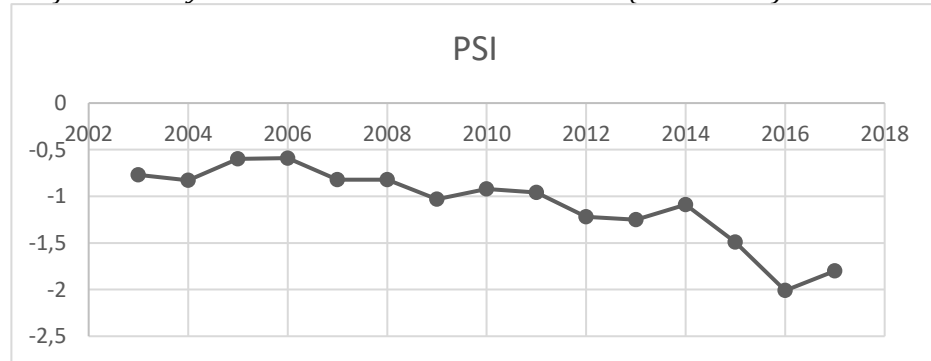

Kaynak: databank.worldbank.org

Grafik 1'e göre, 2017'de çalışmaya konu olan 20 ülke için politik istikrarsızlığı en fazla olan ülke -1,80 ile Türkiye'dir. Çalışmada negatif değer alan diğer ülke ise Meksika'dır ve endeks değeri -0,65'dir. Çalışmadaki diğer 18 ülkede ise endeks değeri pozitifdir ve en az politik istikrarsızlığa sahip ülke 1,59 endeks değeri ise Yeni Zelanda'dır.

Türkiye genelinde ise istikrarsız bir görünüm vardır. Grafik 2'de Türkiye'deki 2003-2017 dönemine ait politik istikrarsızlık göstergeleri yer almaktadır.

Grafik 2. Türkiye'deki Politik İstikrarsızlık Endeksi (2003-2017)

Kaynak:

databank.worldbank.org

Grafik 2'ye göre Türkiye'de ele alınan dönemlerde endeks değeri negatiftir. Türkiye'de politik açıdan en istikrarsız dönem 15 Temmuz kalkışmasının olduğu 2016 yılıdır ve endeks değeri -2,01'dir. Politik istikrarsızlığın en az olduğu dönem ise 2006'dır ve endeks değeri -0,59'dur. 2006'dan sonra ise endeks değerinin sürekli düştüğü ve politik istikrarsızlığın arttığı görülmektedir.

4. Ekonometrik Yöntem ve Bulguların Değerlendirilmesi

4.1 Veri Seti ve Model

Bu çalışmada 20 OECD ülkesinde 2003-2017 yılları arasında politik istikrarsızlık ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki panel veri analiziyle test

edilmiştir. Bu çalışmada bağımsız değişken -2,5 ile +2,5 arasında bir değer alan politik istikrarsızlıktır ve analizde “PSI” olarak yer almaktadır. Bağımlı değişken ise reel GSYİH’dır ve analizde “RGDP” olarak yer almaktadır. Çalışmada 1 no’lu model tahmin edilecektir:

$$RGDP_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 PSI_{it} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

Kurulan model neticesinde, serilerde yatay kesit bağımlılığının tespiti için CDLM testine başvurulmuştur ve ikinci nesil panel birim kök testlerinin uygulanacağı belirlenmiştir. Farklı derecede durağan çıkan serilere de ARDL modeli kurulup iki değişken arasındaki kısa ve uzun dönemli ilişki belirlenmiştir.

4.2 Ampirik Sonuçlar

Yatay kesit bağımlılığı, analizlerdeki sonuçların sapmalı ve tutarsızlığını önlemek amacıyla hangi panel birim kök testlerinin uygulanacağına karar vermektedir (Koçbulut & Altıntaş, 2016:152). Seriler yatay kesit bağımlılığı varsa ikinci nesil panel birim kök testleri uygulanır. Tablo 1’de politik istikrarsızlık ve reel GSYİH için yatay kesit bağımlılığı sonuçları verilmiştir.

Tablo 1. Yatay Kesit Bağımlılığı (CD_{LM}) Testi

Değişken	CD Test	Test İstatistiği	Prob.
PSI	CD _{LM1} (Breusch-Pagan LM)	555.8099	0.0000
PSI	CD _{LM2} (Pesaran scaled LM)	18.76565	0.0000
PSI	Bias Corrected Scaled LM	18.05137	0.0000
PSI	Pesaran CD	1.771404	0.0000
RGDP	CD _{LM1} (Breusch-Pagan LM)	1326.825	0.0000
RGDP	CD _{LM2} (Pesaran scaled LM)	58.31789	0.0000
RGDP	Bias Corrected Scaled LM	57.60360	0.0000
RGDP	Pesaran CD	35.12832	0.0765

Tablo 1’e göre, PSI v RGDP değişkenlerinde olasılık değeri 0.05’den küçük olduğu için yatay kesit bağımlılığı vardır. Bu yüzden birim kök tespiti için ikincil nesil panel birim kök testleri kullanılmıştır.

Bu çalışmada ikinci nesil panel birim kök testlerinden CADF testi kullanılmıştır. CADF testi paneli oluşturan her ülke için ayrı ayrı birim kök testi yaparken; CADF testinin ortalamasını veren CIPS testi için panelin geneli için birim kök testi yapmaktadır (Yıldırım, Mercan & Kostakoğlu, 2013:89; Yalçinkaya & Kaya, 2017:7). Bu çalışmada da CADF testinin ortalamasını veren CIPS değerleri verilmiştir. Tablo 2’de CADF birim kök testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 2. CADF Birim Kök Testi Sonuçları

Değişkenler	IPS W-stat.	Olasılık değ.
PSI	-1.11204	0.1331
ΔPSI	-5.22153	0.0000
RGDP	-5.09291	0.0000

Tablo 2'ye göre, reel GSYİH serisi seviyesinde durağanken, politik istikrarsızlık serisi birim kök içermektedir ve 1.farkı alınarak durağan hale getirilmiştir. Bu durumda farklı mertebelerde durağanlığa izin veren Panel ARDL modeliyle katsayılar tahmin edilecektir. Tablo 3'de ARDL modeli sonuçları verilmiştir.

Tablo 3. ARDL Kısa ve Uzun Dönem Sonuçları

Bağımlı Değişken: RGDP			
Değişken(ler)	Katsayı	t-istat.	Olasılık Değ.
UZUN DÖNEM			
PSI	-1.784138	-2.274443	0.0238
KISA DÖNEM			
CointEq (-1)	-0.779836	-14.53216	0.0000
d(PSI)	5.24461	7.412412	0.0020

Tablo 3'teki katsayılar kısa ve uzun dönem katsayılarını ve kısa dönemde sistemin dengeye geldiğini göstermektedir. Sonuçlara göre, politik istikrarsızlıkla reel GSYİH arasında kısa ve uzun dönemli katsayılar anlamlıdır. Tablo 3'e göre, politik istikrarsızlıktaki 1 birimlik artış uzun dönemde reel GSYİH'yi 1,784 birim azaltırken, kısa dönemde ise 5,244 birim arttırmaktadır. Analiz sonuçlarına göre politik istikrarsızlıkla reel GSYİH arasındaki uzun dönemli negatif ilişki literatüre uygundur. Ancak kısa dönemde iki değişkenin birbirini pozitif yönde etkilemesi literatürle uyuşmamaktadır. Buradan çıkarılacak sonuç, politik istikrarsızlık ülke ekonomisine ve reel GSYİH'ya önceleri olumlu etki yaparken; daha sonra ekonomik büyüme azalmaktadır.

5. Sonuç

Hükümetlerdeki ya da yönetimlerdeki değişme olasılığını ifade eden politik istikrar/ istikrarsızlık, ülkelerin makroekonomik politikalarında oldukça etkilidir. Politik istikrarsızlık, ülke ekonomisinde durgunluğa yol açtığından dolayı belirsizliği arttıracaktır. Belirsizlik süreci de o ülkede yapılan ya da yapılacak olan yatırımların azalmasına ve doğrudan yabancı yatırımların başka ülkelere kaymasına neden olacaktır. Tasarruf ve yatırım açığı olan ülkeler, doğrudan yabancı yatırımların da azalmasıyla üretim sürecinde daralma yaşayacak ve bunun sonucunda da ekonomik büyüme oranları düşecektir. Düşük büyüme oranlarından dolayı politik istikrarsızlık daha da artacaktır. Kısacası politik istikrarsızlıkla ekonomik büyüme birbirini besleyen bir süreçtir. Politik istikrar arttıkça ya da politik istikrarsızlık azaldıkça ekonomik büyüme artmakta; ekonomik büyüme azaldıkça da politik istikrarsızlık artmaktadır.

Politik istikrarı ölçmek için 2,5 ile -2,5 arasında bir değer alan politik istikrar/ istikrarsızlık endeksi kullanılmaktadır. Endeks değeri +2,5'a yaklaşırsa politik istikrarsızlık azalmakta; -2,5'a yaklaşırsa ise politik istikrarsızlık artmaktadır. Bazı çalışmalarda ise bu endeks yerine politik istikrarsızlığı ölçebilecek farklı değişkenler kullanılmaktadır. Bunlar; etnik gerilimler, kutuplaşma, bir partinin iktidarda kaldığı yıl sayısı, seçim sayısı, kabine değişiklikleri, iktidardaki partilerin veto sayısı, önemli pozisyonlardaki kişilerin istifaya zorlanması ve hükümette oluşacak büyük çaplı krizlerdir.

Ancak bu çalışmada +2,5 ile -2,5 arasında bir değer alan politik istikrarsızlık endeksi kullanılmıştır.

Bu çalışmada, 20 OECD ülkesinde 2003-2017 dönemleri için politik istikrarsızlıkla ekonomik büyüme arasındaki ilişki panel veri analiziyle test edilmiştir. Bu çalışmada bağımsız değişken -2,5 ile +2,5 arasında bir değer alan politik istikrarsızlıktır, bağımlı değişken ise reel GSYİH'dır. Çalışmada serilerde yatay kesit bağımlılığının tespiti için CDLM testi uygulanmış ve yatay kesit bağımlılığı bulunduğu için ikinci nesil panel birim kök testlerinden CIPS panel birim kök testi uygulanmıştır. Değişkenlerden reel GSYİH seviyesinde durağanken; politik istikrarsızlık verisi 1.farkı alınarak durağan hale gelmiştir. Bu durumda farklı mertebelerde durağanlığa izin veren Panel ARDL modeliyle katsayılar tahmin edilmiştir. Bu çalışmanın sonucuna göre, politik istikrarsızlıktaki 1 birimlik artış uzun dönemde reel GSYİH'yı 1,784 birim azaltırken, kısa dönemde ise reel GSYİH'yı 5,244 birim arttırmaktadır. Kısacası politik istikrarsızlık ülke ekonomisine ve reel GSYİH'ya önceleri olumlu etki yaparken; daha sonra ekonomik büyüme azalmaktadır.

Kaynakça

- Aisen, A. ve Veiga, F. J. (2011). How does political instability affect economic growth. IMF Working Paper, WP/11/12.
- Al, İ. & Belke, M. (2018). Politik istikrarsızlık ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki: MENA ülkeleri için panel nedensellik analizi. ÜİİİD-IJEAS, 2018 (Prof. Dr. Harun Terzi Özel Sayısı):271-286.
- Alesina, A., Özler, Ş., Roubini, N. & Swagel, P. (1996). Political instability and economic growth. NBER working paper series, working paper no. 4173.
- Alper, A. E. (2018). BRICS-T ülkelerinde politik istikrar ve ekonomik performans ilişkisi üzerine bir analiz. Business and Economics Research Journal, 9(1): 49-56.
- Arslan, Ü. (2011). Siyasi istikrarsızlık ve ekonomik performans: Türkiye örneği. Ege Akademik Bakış, 11(1):73-80.
- Asteriou, D. & Price, S. (2001). Political instability and economic growth: UK time series evidence. Scottish Journal of Political Economy, 48:4.
- Baklouti, N. & Boujelbene, Y. (2018). An econometric study of the role of the political stability on the relationship between democracy and economic growth. Panoeconomicus, January 2018.
- Demirgil, H. (2011). Politik istikrarsızlık, belirsizlik ve makroekonomi: Türkiye örneği (1970-2006). Marmara Üniversitesi, İİBF Dergisi, 16(2): 123-144.
- Gurgul, H. & Lach, L. (2012). Political instability and economic growth: evidence from two decades of transition in CEE. MPRA Paper No. 37792, posted 2, April 2012.

Jong-A-Pin, R. (2009). On the measurement of political instability and its impact on economic growth. *European Journal of Political Economy*, 25(1), 15-29.

Kalay, M. & Çetin, D. (2016). Afrika ülkelerinde politik istikrar ve ekonomik büyüme. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(7): 2277-2290.

Koçbulut, Ö. & Altıntaş, H. (2016). İkiz açıklar ve Feldstein-Horioka hipotezi: Oecd ülkeleri üzerine yatay kesit bağımlılığı altında yapısal kırılmalı panel eşbütünleşme analizi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 48:145-174.

Şanlısoy, S. & Çetin, M. (2017). Türkiye ekonomisinde politik istikrarsızlık-makroekonomik performans ilişkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 32(2):207-237.

Şanlısoy, S. & Kök, R. (2010). Politik istikrarsızlık ekonomik büyüme ilişkisi: Kuznets eğrisi yaklaşımı. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 47(541):9-22.

Tabassam, A.H., Hashmi, S.H. & Rehman, F.U. (2016). Nexus between political instability and economic growth in Pakistan. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 230:325-334.

Yalçınkaya, Ö. & Kaya, V. (2017). Doğal işsizlik oranı mı yoksa; işsizlik histerisi mi: Oecd ülkeleri için yeni nesil panel birim kök testlerinden kanıtlar (1980-2015). *Selçuk Üniversitesi İİBF Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 17(33): 1-18.

Yalçınkaya, Ö. & Kaya, V. (2017). Politik istikrarın/istikrarsızlığın ekonomik büyüme üzerindeki etkileri: dünyanın en büyük ilk yirmi ekonomisi üzerinde bir uygulama (1996-2015). *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 13(2): 277-298.

Yıldırım, K., Mercan, M. & Kostakoğlu, S.F. (2013). Satın alma gücü paritesinin geçerliliğinin test edilmesi: zaman serisi ve panel veri analizi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 8(3): 75-95.

Relationship Between Political Instability and Economic Growth: Panel Data Analysis for 20 OECD Countries

Political instability measures the likelihood of changes in governments or administrations, whether constitutional or not. Political polarization in a country increases political instability in that country. Political instability leads to stagnation in the economy, causing production factors to not function effectively. The main problem of this situation is uncertainty. In case of uncertainty, investors fleeing risk move to other countries as safer ports. Thus, inadequate savings in the country cause investments not to be made.

There is a mutual interaction between political instability and economic growth. Political instability leads to a decline in economic growth due to the uncertainty it creates. Because there will be a decrease in production as investment and savings will decrease and this will lead to a decrease in economic growth. On the other hand, low growth rates lead to an increase in political instability. Especially in developing countries, the re-election of the current government depends on economic growth figures and economic performance.

The theoretical framework between political instability and economic growth is addressed from different perspectives. First, political instability leads to uncertainty, reducing the expected return on investment, and this leads to political polarization. The second effect occurs when governments allocate public expenditure. Namely; Governments wishing to be re-elected are turning to consumption rather than investment, increasing political instability. The third effect is the redistribution problem of inequality in income distribution. Income inequality leads to rant seeking and lobbying, which leads to a decline in economic growth.

The political instability index also measures the continuity of policies. This index has a value between -2.5 and +2.5. If the index value approaches + 2,5, political instability decreases; If it approaches -2.5, political instability increases. the index value in the period discussed in Turkey is negative. This value is negative in Turkey in the periods discussed. July 15 coup attempt of 2016, that is the period when Turkey's most politically unstable. This year, Turkey's index value is -2.01. The period with the least political instability is 2006 and the index value is -0.59. After 2006, it is observed that the index value decreases continuously and political instability increases. In this study, for the 20 countries covered, in 2017, the most stable country New Zealand (1.59), while Turkey is the most unstable countries (-1.80). The other country with negative values for 2017 is Mexico with a value of -0.65. However, Turkey is the country with the highest political instability.

Different indicators are used to measure political instability. These indicators; guerrilla warfare, revolutions, civil war, internal conflicts, ethnic tensions, assassinations, religious tensions, small and medium civil unrest, factionalization, polarization, number of years a party remained in power, number of elections, liquidations, riots, demonstrations, strikes, important positions forcing people to resign, cabinet changes, major constitutional changes, coups, the number of vetoes of the ruling parties, political regime changes, large-scale crises in the government and the stability of the government.

Studies dealing with the relationship between political instability and economic growth were generally tested by panel data analysis, and a negative

relationship between the two variables was generally determined. The relationship between political instability and economic growth were also examined for Turkey's economy. However, these studies are not many because the data are limited.

In the study, during 2003-2017, 20 OECD countries (USA, Germany, Denmark, France, England, Spain, Israel, Sweden, Iceland, Italy, Japan, Luxembourg, Mexico, Poland, Portugal, Slovakia, Slovenia, Turkey and New Zealand) The relationship between political instability and economic growth was tested by panel data analysis. The model to be estimated in the study is as follows:

$$RGDP_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 PSI_{it} + \varepsilon_{it}$$

Political instability, which is an independent variable in the study, has a value between -2.5 and +2.5 and is indicated by PSI. The dependent variable is real GDP and is included in the analysis as G RGDP. The data of the study was obtained from the World Bank database "databank.worldbank.org". In this study, CDLM test was applied for the determination of cross-sectional dependence in the series and CIPS panel unit root test was applied from the second generation panel unit root tests because of cross section dependence. The CADF test allows individual unit root tests to be performed for each country making up the panel; The CIPS test, which gives the average of the CADF test, performs a unit root test for the overall panel. Among the variables, while the real GDP is stationary in level; the series of political instability became stable with the first difference.

In this case, coefficients were estimated by using Panel ARDL model, which allows different degrees of stability. According to the results of this study, 1-unit increase in political instability decreases the real GDP by 1,784 units in the long-run and increases the real GDP by 5,244 units in the short-run. According to the results of the analysis, the long-term negative relationship between political instability and real GDP is consistent with the literature. However, the fact that the two variables affect each other positively in the short term is not consistent with the literature.